

17 Ιουλίου 2015

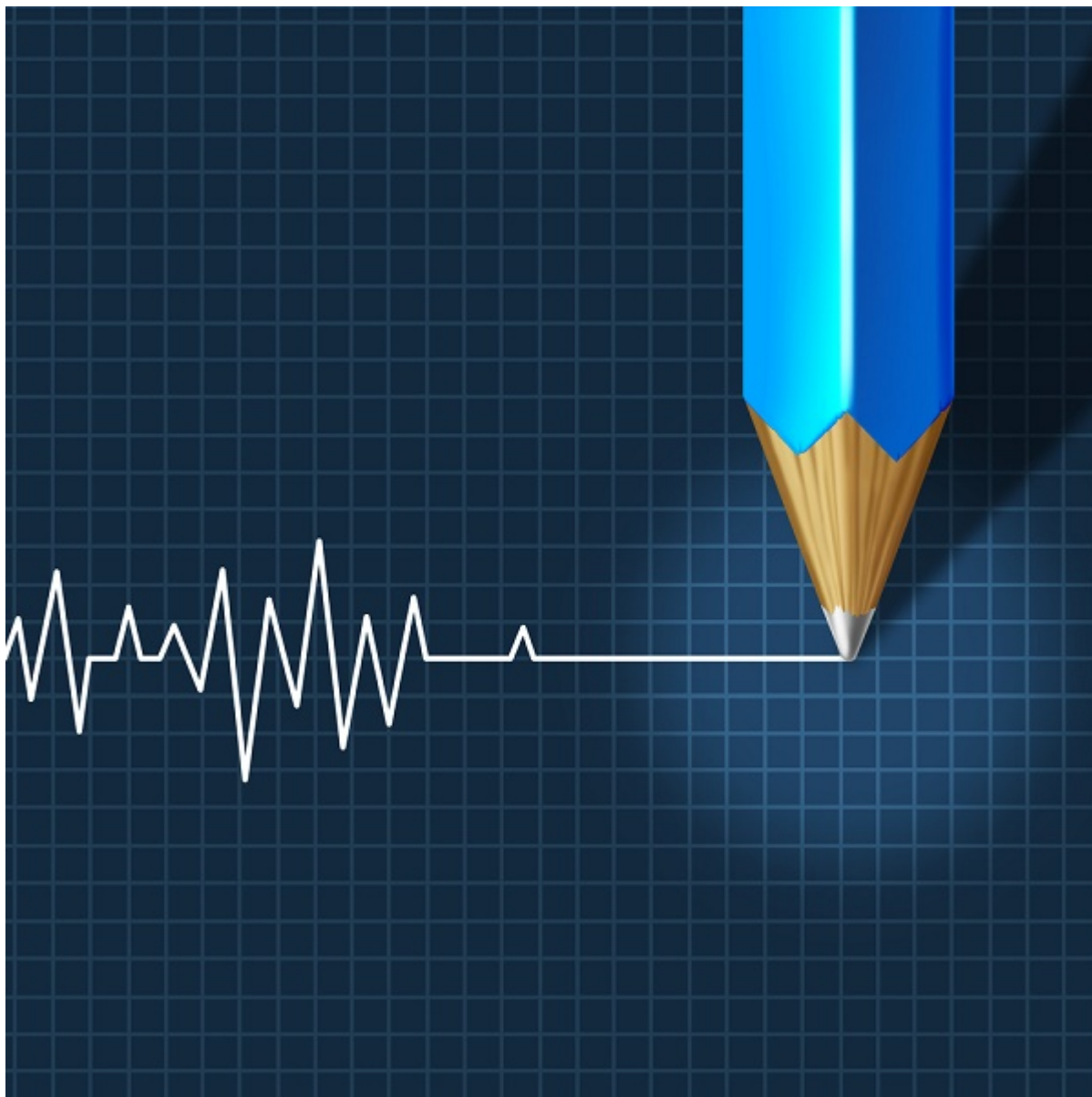
Η απάντηση της Ορθόδοξης Βιοηθικής στην πρόκληση της Ευθανασίας

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

image not found or type unknown

Τι σημαίνει ακριβώς ευθανασία; Πώς αποκρίνεται η Ορθόδοξη διδασκαλία στις προκλήσεις της; Τις απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά δίνει συνοπτικά η μελέτη της θεολόγου Νίκης Νικολάου για τη σχέση της θεολογικής ανθρωπολογίας με τη Βιοηθική (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1JlIHcZ>).

3.2.12. Ευθανασία

Ετυμολογικά ο όρος ευθανασία σημαίνει αποθνήσκω με ένδοξο θάνατο[398]. Στη σημερινή εποχή έχει άλλη σημασία. Παραπέμπει στον ανώδυνο και εύκολο θάνατο. Το 1884 καθιερώθηκαν δύο μορφές ευθανασίας: η ενεργητική ή θετική ευθανασία και η παθητική ή αρνητική ευθανασία. Η πρώτη μορφή «περιλαμβάνει οποιαδήποτε παρέμβαση (για παράδειγμα, την ανώδυνη χορήγηση θανατηφόρων φαρμάκων), η οποία αποσκοπεί στο να οδηγήσει τον πάσχοντα στο τέλος νωρίτερα από ότι αναμενόταν»[399]. Η δεύτερη μορφή ευθανασίας «είναι η έλλειψη κάθε παρέμβασης, η οποία θα παρέτεινε τη ζωή (για παράδειγμα, η αποφυγή χορήγησης φαρμάκων στον ετοιμοθάνατο)»[400]. Η ενεργητική ευθανασία είναι η επικρατούσα μορφή.

Μάλιστα, πολλές χώρες έχουν δεχθεί την ευθανασία ως μια νόμιμη επιλογή

θανάτου[401]. Το γεγονός αυτό, όμως, δημιουργεί προβλήματα καθότι η ευθανασία αποκτά διαφορετική ερμηνεία. Νοείται, πλέον, ως η «ηθελημένη θανάτωση ανιάτου ασθενούς, με τη συναίνεσή του ή χωρίς αυτή, προς ανακούφισή ή απολύτρωσή του από την επιθανάτια οδυνηρή αγωνία ή από αφόρητους πόνους, τους οποίους τα υπάρχοντα θεραπευτικά μέσα αδυνατούν να καταπραύνουν»[402]. Εξαιτίας αυτού, τα τελευταία χρόνια, έχει εμφανιστεί στο προσκήνιο η εφαρμογή τεχνητής ευθανασίας, δηλαδή ο εκούσιος τερματισμός της ζωής ενός ασθενή με την επίκληση ανθρωπιστικών και θρησκευτικών επιχειρημάτων[403]. Μερικά από τα επιχειρήματα είναι η ελευθερία και η αυτονομία του ατόμου και το δικαίωμα του ιατρού να δρα προς όφελος του ασθενούς του κατά την κρίση του. Στα επιχειρήματα προστίθενται και ο οικονομικός παράγοντας από την μεριά των ασφαλιστικών εταιρειών, οι οποίες πληρώνουν σημαντικά ποσά για τη διατήρηση της ζωής ενός ασθενούς.

Στις περιπτώσεις που ο ιατρός βρίσκει διάφορες τεχνικές για να δώσει τέλος στη ζωή του ασθενή, όπως είναι η αναστολή της θεραπείας και η διακοπή της χορήγησης νερού και φαγητού, τότε η ευθανασία είναι συνώνυμη με την ιατρικά υποβοηθούμενη αυτοκτονία[404]. Μερικές φορές και ο ίδιος ο ασθενής θέλει να θέσει τέρμα στη ζωή του. Αυτό οδηγεί τον ιατρό σε δίλημμα: καλείται να επιλέξει εάν θα σεβαστεί το αίτημα του ασθενούς ή εάν θα αρνηθεί το αίτημά του. Με το πρώτο σχετίζεται η προστασία της αυτονομίας και με το δεύτερο η προστασία από την ανεπανόρθωτη βλάβη των φαρμάκων[405].

Όσοι είναι υπέρ της ευθανασίας, χρησιμοποιούν διάφορα επιχειρήματα για να υποστηρίξουν την άποψή τους. Αρχικά, βασιζόμενη στην αυτονομία, υποστηρίζουν ότι ο ασθενής μπορεί να τερματίσει τη ζωή του όποτε και όπως θελήσει. Επιπλέον, θεωρούν ότι αποτελεί πράξη αγάπης και ευσπλαχνίας προς τον συνάνθρωπό τους. Θεωρούν ότι ο ασθενής θα πεθάνει αξιοπρεπώς, αφού ο θάνατός του δεν θα είναι μια κατάσταση που θα τον κάνει να ντρέπεται.

Συχνά η επιθυμία του ασθενούς να τερματίσει τη ζωή του, δηλώνει ότι ο ασθενής πάσχει από κατάθλιψη. Δεν έχει την κατάλληλη διαύγεια πνεύματος ώστε να λάβει σωστές αποφάσεις, αφού αντιμετωπίζει διλήμματα ζωής και θανάτου. Επίσης, εξαιτίας των προβλημάτων που του προκαλεί η ασθένειά του και του τρόπου αντιμετώπισής του από την κοινωνία, του δημιουργείται η εντύπωση ότι η ζωή του δεν έχει νόημα και για αυτό είναι καλύτερα να την τερματίσει. Να σημειωθεί ότι η ευθανασία εφαρμόζεται περισσότερο στο γυναικείο φύλο. Όταν για παράδειγμα αρρωστήσει ο άνδρας, είναι δεδομένο ότι θα τύχει φροντίδας από τη σύζυγό του. Όταν όμως αρρωστήσει η γυναίκα, δεν θα τύχει της ίδιας φροντίδας. Με το ίδιο σκεπτικό αντιμετωπίζονται οι ευπαθείς ομάδες, όπως είναι οι

διανοητικά ανάπηροι ασθενείς και τα άτομα με σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα. Από εδώ προκύπτει ακόμη ένα δίλημμα: το γεγονός ότι οι ιατροί προχωρούν σε ευθανασία, όταν αυτά τα άτομα την ζητήσουν.

Το ζήτημα της ευθανασίας δεν αφορά μόνο στον ασθενή. Αφορά και στην οικογένειά του και στους φίλους του. Μπορεί τη δεδομένη στιγμή η οικογένεια και οι φίλοι του ασθενούς να θεωρούν ότι η ευθανασία είναι προτιμότερη εξαιτίας των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο ασθενής. Αργότερα, θα συνειδητοποιήσουν την πραγματικότητα και τη σοβαρότητα της κατάστασης. Οι ψυχολογικές επιπτώσεις θα είναι δραματικές. Θα προκληθεί λύπη και στεναχώρια σε συγγενείς και φίλους. Για αυτό πρέπει να τυγχάνουν σωστής ενημέρωσης για τις συνέπειες της ευθανασίας και η οικογένεια πρέπει να μην επηρεάζεται από τα λόγια των ιατρών.

Η ευθανασία είναι κοινωνικό πρόβλημα. Όταν ένα μέλος της χαθεί, τότε η ίδια πάσχει. Η θανάτωση ενός μέλους της, δείχνει ότι το συγκεκριμένο μέλος, ήθελε να εγκαταλείψει την κοινωνία. Από τη μεριά της η κοινωνία, χάνει ένα μέλος που πρόσφερε στο κοινωνικό σύνολο. Επομένως, η ευθανασία έχει κοινωνικές επιπτώσεις. Νομιμοποίησή της θα σήμαινε τη δημιουργία μιας κουλτούρας όπου η ευθανασία θα ήταν ένα προσβάσιμο αγαθό και η προστασία του ανθρώπου θα κλυδωνιζόταν[406].

[Συνεχίζεται]

[398] Μεγάλη Ορθόδοξη Χριστιανική Εγκυκλοπαίδεια, τ. 7, [Αθήνα: Στρατηγικές Εκδόσεις ΕΠΕ (Ιωάννης Φλώρος), 2012], σ. 343

[399] Στο ίδιο, σ. 343

[400] Στο ίδιο, σ. 343

[401] Στο ίδιο, σ. 343

[402] Στο ίδιο, σ. 343

[403] Στο ίδιο, σ. 343

[404] Στο ίδιο, σ. 343

[405] Στο ίδιο, σ. 343

[406] Στο ίδιο, σ. 347